

moral

som numera är ett nästan lika obehagligt ord som kärlek. Det har kommit att bli så illa tilltufsats i en rad sammanhang att de flesta tvekar att använda det. Inte desto mindre kan även den mest förhårdade syndare någon gång frestas att lägga synpunkter på moralen, exempelvis om den skulle råka komma till uttryck i politiska sammanhang.

Det kan ibland vara motiverat att fråga huruvida det existerar någon moral i svensk utrikes- och handelspolitik, och i så fall vilken.

I ett anförande på Utrikespolitiska Institutet i februari i år underströk utrikesminister Karin Söder vikten av att Helsingforsavtalet respekterades. Ingen stat får anföras ickeinblandningsprincipen som skäl att avvisa utlandets intresse för hur åtagandena att skydda de mänskliga rättigheterna fullgörs i praktiken och att medge familjeåterförening, poängterade hon. Hon tillade, att risker för avspänningen skapas av dem som kränker de mänskliga rättigheterna, inte av dem som påtalar övergrepp.

Synpunkterna är väsentliga och, tyvärr, även kontroversiella.

Man blir allt mer benägen att tro att hr Bresjnev och hans östeuropeiska kollegor i dag bittert ångrar att de någonsin undertecknade Helsingforsavtalet. Självfallet hade de ingen tanke på att respektera det. De plitade dit sina signaturer i trygg förvisning om att de kunde plocka hem en lättköpt propagandapoäng. Och så visar det sig, att de förslavade folken i Östeuropa inte aktar för rov att ta innehållet i dokumentet på allvar!

De har hunnit bli besvikna många gånger om, men de ger inte upp. De behöver och får opinionsmässigt stöd från väst. Ändå

jämras sig en del personer på vänsterkanten över att detta skulle innebära någon sorts återgång till det kalla kriget.

Det är inte bekvämt att protestera mot kommunistiska makter i vår närhet. Snålblåsten kan vina mot dem som nagelfar oförätterna. Men att tiga vore liktydigt med moralisk bankrutt. Opportunism som bärande moralisk princip är ingenting annat än omoral.

De moraliska aspekterna på vårt lands förhållanden till främmande makter har även dryftats i samband med förslaget om svensk anslutning till den interamerikanska banken, IDB. Riksdagsman Carl Lidbom (s) vill inte att Sverige skall gå med. Orsaken är att banken skulle gynna de rikaste länderna i Latinamerika, som dessutom hör till de mest avskyvärda diktaturerna. Den socialdemokratiska agitationen mot IDB har faktiskt kommit att låta som om det var fråga om någon sorts moralisk upprustning inom handelspolitiken.

Om Sverige enbart skulle handla med stater med ett demokratiskt styrelseskick skulle inte många vara aktuella. Då skulle vårt land få hänge sig åt extrem protektionism. Diktaturerna skulle ändå inte bli en bit bättre.

Men socialdemokraterna har ingen tanke på att konsekvent fullfölja sin handelspolitiska

ka moral. En kort historisk tillbakablick är talande.

Hösten 1975 avrättades under upprörande former fem personer i Francos Spanien. Protesterna, inte minst från den dåvarande svenska socialdemokratiska regeringen, var kraftiga och berättigade.

I mars 1976 reste dåvarande handelsministern Carl Lidbom till Nigeria. Hans syfte var att undersöka om det gick att öka handelsförbindelserna med Sverige. Bara några dagar före avrättningen i Spanien arkebuserades trettio av den nigerianska regimens politiska motståndare, till yttermera visso offentligt. Efter hemkomsten framhöll Carl Lidbom att det förelåg vissa skillnader mellan exekutionerna i Spanien och i Nigeria. "Dessutom ligger Spanien närmare Sverige", tillade han.

Socialdemokraternas handelspolitiska moral hade därmed utan föregående varning begåvats med en ny, förbluffande dimension. Tidigare föreföll engagemanget mot övergrepp i andra länder stå i omvänd proportion till avståndet från Sverige.

Plötsligt hade det blivit tvärtom. Det var inte svårare att byta moral än att byta skjorta.

Matti Häggström